

**PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O PRAVNIM POSLJEDICAMA
OSUDE, KAZNENOJ EVIDENCIJI I REHABILITACIJI,
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

PRIJEDLOG ZAKONA O DOPUNI ZAKONA O PRAVNIM POSLJEDICAMA OSUDE, KAZNENOJ EVIDENCIJI I REHABILITACIJI

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga zakona sadržana je u odredbi članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske (Narodne novine, br. 85/10 - pročišćeni tekst i 5/14 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Ocjena stanja

Zakon o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji (Narodne novine, br. 143/12 i 105/15, u daljnjem tekstu: ZOPPKER) donijet je 7. prosinca 2012. godine, a stupio je na snagu 1. siječnja 2013. godine, osim Glave IV. koja se odnosi na Međunarodnu razmjenu podataka iz kaznenih evidencija, koja je stupila na snagu danom ulaska Republike Hrvatske u Europsku uniju.

Pravne posljedice osude, rehabilitacija i postupanje s podacima iz kaznene evidencije do donošenja ZOPPKER-a bili su regulirani parcijalno odredbama Kaznenog zakona (Narodne novine, br. 110/97, 27/98, 50/00, 129/00, 51/01, 111/03, 190/03, 105/04, 84/05, 71/06, 110/07, 152/08, 57/11, 77/11 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 125/11 i 142/12) i Zakona o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 110/97, 27/98, 58/99, 112/99, 58/02, 143/02, 62/03, 178/04, 115/06, 152/08, 76/09 i 80/11). Kazneni zakon (Narodne novine, br. 125/11, 144/12, 56/15 i 61/15 - ispravak), kao niti Zakon o kaznenom postupku (Narodne novine, br. 152/08, 76/09, 80/11, 121/11 - pročišćeni tekst, 91/12 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 143/12, 56/13, 145/13 i 152/14) više ne sadrže odredbe koje reguliraju materiju kaznenih evidencija, rehabilitacije i pravnih posljedica osude, jer je zauzeto stajalište da ta materija ne treba biti predmetom regulacije Kaznenog zakona, odnosno Zakona o kaznenom postupku, već posebnog (posebnih) zakona, zbog čega je donesen ZOPPKER. Donošenjem toga Zakona bilo je provedeno i usklađenje domaćeg kaznenog zakonodavstva s Konvencijom Vijeća Europe o zaštiti djece od seksualnog iskorištavanja i seksualnog zlostavljanja i s pravnom stečevinom Europske unije (Okvirna odluka Vijeća 2009/315/PUP od 26. veljače 2009., o organizaciji i sadržaju razmjene podataka iz kaznene evidencije između država članica i Odluka Vijeća 2009/316/PUP od 6. travnja 2009., o uspostavi Europskog informacijskog sustava kaznene evidencije (ECRIS) na temelju članka 11. Okvirne odluke 2009/315/PUP).

ZOPPKER je izmijenjen 2015. godine Zakonom o dopuni Zakona o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji (Narodne novine, broj 105/15). Predmetnim izmjenama propisane su specifičnosti u postupku zahtijevanja i dobivanja posebnog uvjerenja iz kaznene evidencije kako bi se osigurala provedba kontrole osuđivanosti osoba koje su kandidati na izborima za zastupnike u Hrvatski sabor i omogućila provedba postupka kandidiranja u rokovima propisanim Zakonom o izborima zastupnika u Hrvatski sabor

(Narodne novine, br. 116/99, 109/00 - vjerodostojno tumačenje, 53/03, 44/06, 19/07, 20/09 - vjerodostojno tumačenje, 145/10, 24/11, 93/11 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 19/15, 66/15 - pročišćeni tekst i 104/15 - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti zakonom, te posljedice koje će donošenjem zakona proisteći

U Glavi II. ZOPPKER-a, koja se odnosi na materiju Kaznenih evidencija, propisuje se ustrojstvo i vođenje kaznene evidencije, sadržaj kaznene evidencije, način upisa podataka u kaznenu evidenciju, ovlaštenici koji imaju pravo neposrednog pristupa podacima iz kaznene evidencije, načini dostavljanja podataka iz kaznene evidencije te brisanje podataka iz kaznene evidencije.

Podaci iz kaznene evidencije izdaju se za to ovlaštenim osobama u obliku općeg ili posebnog uvjerenja. Opće uvjerenje sadržava cjelovite podatke o osuđivanosti osobe, a izdaje se člankom 11. Zakona propisanim ovlaštenicima, kao što su sudovi, državna odvjetništva, policija, tijela nadležna za izvršavanje kaznenopravnih sankcija, tijela sigurnosno-obavještajnog sustava, kada traže podatak temeljem posebnih propisa, tijela nadležna za odlučivanje o stjecanju hrvatskog državljanstva, tijela nadležna za izdavanje odobrenja za nabavu, držanje, nošenje, promet oružja. S druge strane, posebno uvjerenje sadrži tek određene podatke iz kaznene evidencije (specificirane posebnim zakonom) te se izdaje za određenu, posebnim zakonom propisanu svrhu, ograničenom krugu ovlaštenika. Dakle, takvo uvjerenje sadrži tek podatak o tome da li je određena osoba osuđivana za određena(o) kaznena djela propisana u posebnom zakonu.

Člankom 1. Zakona o dopunama Zakona o lokalnim izborima (Narodne novine, broj 121/16), koji je stupio na snagu 31. prosinca 2016. godine, dopunjen je članak 13. Zakona o lokalnim izborima (Narodne novine, broj 144/12), a kojim se člankom propisuje zapreka za sudjelovanje u izbornom procesu na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike, kao i za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda, osobama koje su osuđivane za određena kaznena djela.

Sukladno članku 13. stavku 2. navedenog Zakona: "Birači i političke stranke ne smiju za člana predstavničkog tijela jedinice niti za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana i njihovog zamjenika kandidirati osobe koje su pravomoćnom sudskom odlukom osuđene (uključujući tu i uvjetnu osudu) na kaznu zatvora u trajanju od najmanje šest mjeseci za sljedeća kaznena djela propisana Kaznenim zakonom:

1. ubojstvo (članak 90.), teško ubojstvo (članak 91.), otmica (članak 125. stavak 3.), veleizdaja (članak 135.), priznavanje okupacije i kapitulacije (članak 136.), ubojstvo najviših državnih dužnosnika (članak 138.), otmica najviših državnih dužnosnika (članak 139.), nasilje prema najvišim državnim dužnosnicima (članak 140.), odavanje državne tajne (članak 144.), sprječavanje borbe protiv neprijatelja (članak 147.), služba u neprijateljskoj vojsci (članak 148.), pomaganje neprijatelju (članak 149.), podriivanje vojne i obrambene moći države (članak 150.), špijunaža (članak 146.), povreda ugleda Republike Hrvatske (članak 151.), pripremanje kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (članak 153.), genocid (članak 156.), agresivni rat (članak 157.), zločin protiv čovječnosti (članak 157.a), ratni zločin protiv civilnog pučanstva (članak 158.), ratni zločin protiv ranjenika i bolesnika (članak 159.), ratni

zločin protiv ratnih zarobljenika (članak 160.), protupravno ubijanje i ranjavanje neprijatelja (članak 161.), protupravno oduzimanje stvari od ubijenih i ranjenih na bojištu (članak 162.), nedozvoljena sredstva borbe (članak 163. stavak 2.), grubo postupanje s ranjenicima, bolesnicima i ratnim zarobljenicima (članak 165.), uništavanje kulturnih dobara i objekata u kojima se nalaze kulturna dobra (članak 167.), međunarodni terorizam (članak 169.), javno poticanje na terorizam (članak 169.a), novačenje i obuka za terorizam (članak 169.b), mučenje i drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje (članak 176.), trgovanje ljudima i ropstvo (članak 175.), silovanje (članak 188.), spolni odnošaj s nemoćnom osobom (članak 189. stavci 2., 3. i 4.), spolni odnošaj zlouporabom položaja (članak 191. stavak 2.), spolni odnošaj s djetetom (članak 192.), bludne radnje (članak 193. stavak 2.), zadovoljenje pohote pred djetetom ili maloljetnom osobom (članak 194.), podvođenje (članak 195. stavci 1., 4., 5. i 6.), iskorištavanje djece ili maloljetnih osoba za pornografiju (članak 196.) i dječja pornografija na računalnom sustavu ili mreži (članak 197.a stavak 1.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.),

2. genocid (članak 88.), zločin agresije (članak 89.), zločin protiv čovječnosti (članak 90.), ratni zločin (članak 91.), terorizam (članak 97.), financiranje terorizma (članak 98.), javno poticanje na terorizam (članak 99.), novačenje za terorizam (članak 100.), obuka za terorizam (članak 101.), terorističko udruženje (članak 102.), pripremanje kaznenih djela protiv vrijednosti zaštićenih međunarodnih pravom (članak 103.), mučenje i drugo okrutno, neljudsko ili ponižavajuće postupanje ili kažnjavanje (članak 104.), ropstvo (članak 105.), trgovanje ljudima (članak 106.), trgovanje dijelovima ljudskog tijela i ljudskim zamecima (članak 107.), ubojstvo (članak 110.), teško ubojstvo (članak 111.), otmica (članak 137. stavak 3.), silovanje (članak 153.), teška kaznena djela protiv spolne slobode (članak 154.), spolna zlouporaba djeteta mlađeg od 15 godina (članak 158.), spolna zlouporaba djeteta starijeg od 15 godina (članak 159.), zadovoljenje pohote pred djetetom mlađim od petnaest godina (članak 160.), podvođenje djeteta (članak 162.), iskorištavanje djece za pornografiju (članak 163.), iskorištavanje djece za pornografske predstave (članak 164.), teška kaznena djela spolnog zlostavljanja i iskorištavanja djeteta (članak 166.), prisila prema pravosudnom dužnosniku (članak 312.), prisila prema službenoj osobi (članak 314.), veleizdaja (članak 340.), priznavanje okupacije i kapitulacije (članak 341.), sprječavanje borbe protiv neprijatelja (članak 342.), služba u neprijateljskoj vojsci (članak 343.), pomaganje neprijatelju (članak 344.), podrivanje vojne i obrambene moći države (članak 345.), prisila prema najvišim državnim dužnosnicima Republike Hrvatske (članak 346.), odavanje tajnih podataka (članak 347.), špijunaža (članak 348.), povreda ugleda Republike Hrvatske (članak 349.) i pripremanje kaznenih djela protiv Republike Hrvatske (članak 350.) iz Kaznenog zakona,

3. povreda prava na podnošenje pravnih lijekova i predstavki (članak 112.), zlouporaba položaja i ovlasti (članak 337.), zlouporaba obavljanja dužnosti državne vlasti (članak 338.), protuzakonito posredovanje (članak 343.), primanje mita (članak 347.) i davanje mita (članak 348.) iz Kaznenog zakona (»Narodne novine«, br. 110/97., 27/98., 50/00., 129/00., 51/01., 111/03., 190/03., 105/04., 84/05., 71/06., 110/07., 152/08. i 57/11.), a koja su počinjena s namjerom i radi pribavljanja imovinske koristi ili kakve druge koristi sebi ili drugoj osobi,

4. zlouporaba položaja i ovlasti (članak 291.), nezakonito pogodovanje (članak 292.), primanje mita (članak 293.), davanje mita (članak 294.), trgovanje utjecajem (članak 295.) i davanje mita za trgovanje utjecajem (članak 296.) iz Kaznenog zakona, a koja su počinjena s namjerom i radi pribavljanja imovinske ili kakve druge koristi sebi ili drugoj osobi,

5. kaznena djela koja ne zastarijevaju prema Ustavu Republike Hrvatske, sukladno Zakonu o nezastarijevanju kaznenih djela ratnog profiterstva i kaznenih djela iz procesa pretvorbe i privatizacije (»Narodne novine«, br. 57/11.).".

Ovim zakonskim prijedlogom propisuju se specifičnosti u postupku zahtijevanja i dobivanja posebnog uvjerenja iz kaznene evidencije kako bi se osigurala provedba kontrole osuđivanosti osoba koje su kandidati na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i za općinske načelnike, gradonačelnike i župane i njihove zamjenike, kao i za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda, sukladno naprijed citiranoj zakonskoj odredbi, te omogućila provedba postupka kandidiranja u roku propisanom Zakonom o lokalnim izborima.

III. OCJENA I IZVORI SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Provedba ovoga zakona neće zahtijevati osiguranje dodatnih financijskih sredstava u državnom proračunu Republike Hrvatske.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje ovoga zakona po hitnom postupku nalazi se u članku 204. Poslovnika Hrvatskoga sabora (Narodne novine, br. 81/13 i 113/16) i to zbog opravdanih razloga.

Imajući u vidu približavanje roka za održavanje izbora za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike, kao i za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda, potrebno je dopuniti odredbe ZOPPKER-a, kako bi se osiguralo neometano provođenje i održavanje lokalnih izbora.

**KONAČNI PRIJEDLOG ZAKONA
O DOPUNI ZAKONA O PRAVNIM POSLJEDICAMA OSUDE,
KAZNENOJ EVIDENCIJI I REHABILITACIJI**

Članak 1.

U Zakonu o pravnim posljedicama osude, kaznenoj evidenciji i rehabilitaciji (Narodne novine, br. 143/12 i 105/15), iza članka 14.c dodaju se članci 14.d i 14.e koji glase:

"Članak 14.d

(1) Osoba može u sjedištu općinskog suda ili u njegovim stalnim službama ili putem sustava e-Građani za sebe zatražiti izdavanje potvrde iz kaznene evidencije radi kandidiranja za člana predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovog zamjenika, kao i za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda.

(2) Izdavanje potvrde iz stavka 1. ovoga članka može se zatražiti nakon stupanja na snagu Odluke o raspisivanju izbora do predlaganja kandidacijskih lista za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i kandidatura za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike, kao i za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda.

(3) Općinski sud odnosno stalna služba će bez odgode izvršiti provjeru podataka iz kaznene evidencije te podnositelju zahtjeva izdati potvrdu o tome nalazi li se podnositelj zahtjeva u kaznenoj evidenciji. Općinski sud i stalna služba izdaju potvrdu prema podacima iz kaznene evidencije kojima raspolažu na dan izdavanja potvrde. Sadržaj potvrde propisuje se Pravilnikom iz članka 35. ovoga Zakona.

(4) Ako se osoba nalazi u kaznenoj evidenciji, općinski sud i stalna služba će na njezin zahtjev bez odgode zatražiti od Ministarstva izdavanje posebnog uvjerenja u svrhu propisanu člankom 13. stavkom 2. Zakona o lokalnim izborima (Narodne novine, br. 144/12 i 121/16). Ministarstvo će izdati posebno uvjerenje bez odgode, a najkasnije u roku od tri dana od dana zaprimanja zahtjeva.

(5) Zahtjev iz stavka 1. ovoga članka podnosi se na obrascu propisanom Pravilnikom iz članka 35. ovoga Zakona. Zahtjev mora sadržavati ime i prezime osobe za koju se podaci traže, OIB, ime oca, datum i mjesto rođenja te potpis osobe za koju se podaci traže.

(6) Izdavanje potvrde i uvjerenja iz ovoga članka oslobođeno je plaćanja sudskih i upravnih pristojbi.

Članak 14.e

Ministarstvo izdaje uvjerenje iz članka 14.d ovoga Zakona prema podacima iz kaznene evidencije kojima raspolaže na dan izdavanja uvjerenja."

Članak 2.

Ministar nadležan za pravosuđe dužan je uskladiti Pravilnik o kaznenoj evidenciji (Narodne novine, br. 7/13, 66/13 i 106/15) s odredbama ovoga Zakona u roku od tri dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 3.

Ovaj Zakon stupa na snagu prvoga dana od dana objave u Narodnim novinama.

OBRAZLOŽENJE

Uz članak 1.

Dodanim člancima 14.d i 14.e propisuju se specifičnosti u postupku zahtijevanja i dobivanja posebnog uvjerenja iz kaznene evidencije kako bi se osigurala provedba kontrole osuđivanosti osoba koje su kandidati na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike, kao i za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda. Postupak provedbe kontrole osuđivanosti kandidata na lokalnim izborima, odnosno postupak izdavanja uvjerenja iz kaznene evidencije, propisan je analogno već postojećim člancima 14.a do 14.c ZOPPKER-a, kojim člancima je predmetni postupak uređen za provjeru osuđivanosti kandidata na izborima za Hrvatski sabor. Međutim, ovim zakonskim prijedlogom uvedene su i neke izmjene u postupku zahtijevanja i davanja posebnog uvjerenja iz kaznene evidencije, primarno iz razloga što se veći broj osoba kandidira na lokalnim izborima nego na izborima za Hrvatski sabor, ali i zbog razlika u samoj proceduri kandidiranja propisanoj Zakonom o lokalnim izborima. Slijedom navedenog, ovim zakonskim prijedlogom se uvodi mogućnost traženja i izdavanja posebnog uvjerenja iz kaznene evidencije, ne samo u sjedištima općinskih sudova, već i u stalnim službama i putem sustava e-Građani. Također, s obzirom da je Zakonom o lokalnim izborima (članak 17. stavak 1.) propisano obvezno prilaganje izvotka iz kaznene evidencije uz prijedlog kandidacijske liste i kandidature, te obzirom na činjenicu da je istim Zakonom propisano da pravovaljanost predloženih kandidacijskih lista i kandidatura utvrđuje nadležno izborno povjerenstvo, nije bilo potrebno osigurati Državnom izbornom povjerenstvu Republike Hrvatske neposredan pristup podacima upisanim u kaznenu evidenciju (članak 14.b ZOPPKER-a).

Uz članak 2.

Ovom odredbom je ministru nadležnom za pravosuđe propisana dužnost usklađivanja Pravilnika o kaznenoj evidenciji (Narodne novine, br. 7/13, 66/13 i 106/15) s odredbama ovoga Zakona u roku od tri dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona. Usklađenje Pravilnika o kaznenoj evidenciji odnosi se na propisivanje oblika i sadržaja obrasca zahtjeva za izdavanje potvrde o podacima iz kaznene evidencije te sadržaj potvrde koju će općinski sud i stalna služba izdati podnositelju zahtjeva radi provjere podataka iz kaznene evidencije, a u svrhu kandidiranja za člana predstavničkog tijela jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave i za općinskog načelnika, gradonačelnika i župana te njihovog zamjenika kao i za zamjenika općinskog načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda.

Uz članak 3.

Uređuje se stupanje na snagu ovoga Zakona u najranijem dopuštenom roku kako bi se osigurala pretpostavke za provedbu zakona kojim je uređen izborni proces na izborima za članove predstavničkih tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i za općinske načelnike, gradonačelnike i župane te njihove zamjenike, kao i za zamjenike općinskih načelnika, gradonačelnika i župana iz reda pripadnika nacionalnih manjina, odnosno iz reda pripadnika hrvatskog naroda.

Prilog:

- Izvješće o provedenom savjetovanju sa zainteresiranom javnošću